

**Návrh zákona,
kterým se mění zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších
zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů**

Zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 15/1993 Sb., zákona č. 60/1995 Sb., zákona č. 149/1996 Sb., zákona č. 48/1997 Sb., zákona č. 93/1998 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 49/2002 Sb., zákona č. 420/2003 Sb., zákona č. 438/2004 Sb., zákona č. 117/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 351/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 60/2014 Sb., zákona č. 109/2014 Sb., zákona č. 256/2014 Sb., zákona č. 200/2015 Sb., zákona č. 128/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., a nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 233/2018 Sb., se mění takto:

Čl. I

**Změna zákona o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních
pojišťovnách**

1. Na konci § 1 se doplňuje věta „Zaměstnanecká pojišťovna je veřejná samosprávná instituce. Samosprávu vykonávají pojištěnci zaměstnanecké pojišťovny prostřednictvím svých zástupců za podmínek, které stanoví zákon.“.

2. V § 10 se odstavce 3, 5, 7 až 9 a 11 až 15 zrušují.

Dosavadní odstavce 4, 6 a 10 se označují jako odstavce 3 až 5.

3. Za § 10 se vkládají § 10a až 10j, které včetně nadpisů znějí:

„§ 10a

Členové Správní rady a Dozorčí rady

1) Správní radu zaměstnanecké pojišťovny tvoří

- a) 1 člen, kterého jmenuje a odvolává ministr financí,
- b) 1 člen, kterého jmenuje a odvolává ministr práce a sociálních věcí,
- c) 1 člen, kterého jmenuje a odvolává ministr zdravotnictví,
- d) 12 členů volených pojištěnci této zaměstnanecké pojišťovny v přímých, rovných a tajných volbách pojištěnci této zaměstnanecké pojišťovny.

2) Dozorčí radu zaměstnanecké pojišťovny tvoří

- a) 3 členové, které jmenuje a odvolává ministr financí,
- b) 2 členové, které jmenuje a odvolává ministr zdravotnictví.

§ 10b

Funkční období a podmínky členství ve Správní radě a Dozorčí radě

1) Členem orgánu zaměstnanecké pojišťovny nebo jeho náhradníkem může být jen bezúhonná osoba, která dosáhla věku nejméně 25 let a splňuje podmínky pro členství ve voleném orgánu právnické osoby podle občanského zákoníku.

- 2) Člen Správní rady nemůže být současně členem Dozorčí rady a naopak. Člen Správní rady nemůže být členem Dozorčí rady po dobu 4 let následujících po skončení jeho členství ve Správní radě, člen Dozorčí rady nemůže být členem Správní rady po dobu 4 let následujících po skončení jeho členství v Dozorčí radě. Členem Správní rady nebo Dozorčí rady dále nemůže být osoba, která v posledních 5 letech vykonávala funkci ředitele, člena Správní rady nebo člena Dozorčí rady jiné zaměstnanecké pojišťovny, která byla zrušena s likvidací podle § 6 odst. 7.
- 3) Členem orgánu zaměstnanecké pojišťovny nesmí být osoba, která
 - a) je vedoucím zaměstnancem nebo členem orgánu jiné zdravotní pojišťovny; členství v orgánu jiné zdravotní pojišťovny není překážkou, jedná-li se o člena, který je do funkce v obou orgánech jmenován ministrem,
 - b) je distributorem léčivých přípravků nebo zdravotnických prostředků, nebo výrobcem léčivých přípravků nebo zdravotnických prostředků,
 - c) je společníkem, statutárním orgánem, členem orgánu nebo skutečným majitelem právnické osoby, která je distributorem léčivých přípravků nebo zdravotnických prostředků, nebo výrobcem léčivých přípravků nebo zdravotnických prostředků,
 - d) je poskytovatelem, s nímž zaměstnanecká pojišťovna uzavřela smlouvu o poskytování a úhradě hrazených služeb, a poskytování hrazených služeb je převažující činností této osoby,
 - e) je společníkem, statutárním orgánem, členem orgánu nebo skutečným majitelem právnické osoby poskytující zdravotní služby podle zákona o zdravotních službách, s níž zaměstnanecká pojišťovna uzavřela smlouvu o poskytování a úhradě hrazených služeb, a poskytování hrazených služeb je převažující činností této osoby,
 - f) je společníkem, statutárním orgánem, členem orgánu nebo skutečným majitelem právnické osoby, která je dodavatelem zboží nebo služeb zaměstnanecké pojišťovně, nebo
 - g) jako podnikající fyzická osoba dodává zboží nebo služby zaměstnanecké pojišťovně.
- 4) Neexistenci překážek podle odstavců 2 nebo 3 osvědčuje osoba čestným prohlášením, které předloží zaměstnanecké pojišťovně, nepředložení čestného prohlášení brání vzniku funkce. Člen orgánu zaměstnanecké pojišťovny je povinen bez zbytečného odkladu oznámit zaměstnanecké pojišťovně, že u něj nastala některá ze skutečností uvedených v odstavci 3.
- 5) Práva a povinnosti mezi zaměstnaneckou pojišťovnou a členem jejího orgánu se řídí přiměřeně ustanoveními zákona o obchodních společnostech a družstvech o členu orgánu akciové společnosti; člen orgánu má nárok na náhradu výdajů spojených s výkonem funkce, odměnu za výkon funkce mu lze poskytnout ve výši stanovené ve zdravotně pojistném plánu.
- 6) Funkční období osoby, jejíž členství ve Správní radě zaměstnanecké pojišťovny vzniká volbou (dále jen „volený člen“) je čtyřleté.
- 7) Funkční období člena orgánu jmenovaného ministrem je čtyřleté, opakované jmenování je možné.
- 8) Výkon funkce člena orgánu zaniká
 - a) uplynutím funkčního období

- b) dnem doručení písemného prohlášení o vzdání se funkce nebo dnem učinění oznámení podle odstavce 4 zaměstnanecké pojišťovně,
- c) v případě voleného člena dnem, kdy se stal pojištěncem jiné zdravotní pojišťovny,
- d) dnem nabytí právní moci rozsudku o omezení svéprávnosti,
- e) dnem nabytí právní moci rozsudku, kterým byl odsouzen pro trestný čin uvedený v § 9a odst. 4,
- f) smrtí, prohlášením za mrtvého nebo dnem prohlášení za nezvěstného,
- g) dnem nabytí právní moci rozhodnutí o spáchání přestupku podle § 22d odst. 1 písm. a) nebo c),
- h) dnem, kdy u něj vznikla překážka výkonu funkce podle odstavce 3, nebo
- i) v případě člena orgánu jmenovaného ministrem též odvoláním z funkce.

§ 10c

Volby do orgánů zaměstnaneckých pojišťoven

- 1) Volby 12 členů Správní rady zaměstnanecké pojišťovny se konají tajným hlasováním na základě rovného a přímého volebního práva.
- 2) Volby se konají ve 14 dnech.
- 3) Volby do Správní rady se konají tak, aby se poslední den voleb shodoval s posledním dnem voleb do zastupitelstev krajů. To neplatí pro doplňovací či opakované volby. Volby se konají ve všech zaměstnaneckých pojišťovnách ve stejné dny, nestanoví-li tento zákon jinak.
- 4) Volby vyhláší ministr zdravotnictví, a to nejpozději 80 dnů před uplynutím funkčního období stávajících členů Správní rady nebo nejpozději 70 dnů před konáním voleb do zastupitelstev krajů, jde-li o první volby do Správní rady zaměstnanecké pojišťovny po udělení povolení k provádění všeobecného zdravotního pojištění podle §3.
- 5) Rozhodnutí o vyhlášení voleb obsahuje dny konání voleb a místa určená pro podávání přihlášek kandidátů. Rozhodnutí ministr uveřejní ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví a dále je uveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup a zašle zaměstnaneckým zdravotním pojišťovnám a Českému statistickému úřadu.
- 6) Volit do Správní rady zaměstnanecké pojišťovny může pouze osoba, která k poslednímu dni voleb dosáhla věku 16 let a byla ke dni vyhlášení voleb pojištěncem příslušné zaměstnanecké pojišťovny (dále jen „volič“).
- 7) Překážkami výkonu volebního práva jsou
 - a) zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody,
 - b) omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva,
 - c) zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu, nebo
 - d) výkon služby vojáka z povolání v zahraničí nebo výkon služby vojáka v záloze v zahraničí.

- 8) Členem Správní rady zaměstnanecké pojišťovny může být zvolen každý pojištěnec dané zaměstnanecké pojišťovny, který splňuje podmínky členství ve Správní radě podle §10b a není u něj dána překážka podle odstavce 7.
- 9) Do doby jmenování ředitele zaměstnanecké pojišťovny podle § 9a odst. 1 Správní radou ustavenou podle § 26 odst. 1 plní u nové zaměstnanecké pojišťovny úkoly ředitele osoba pověřená řízením nové zaměstnanecké pojišťovny podle zakládací listiny.

§ 10d

- 1) Ministerstvo zdravotnictví
 - a) koordinuje přípravu, organizaci, průběh a provedení voleb,
 - b) vykonává dohled nad zabezpečením úkonů nezbytných pro organizačně technické provádění voleb,
 - c) řeší stížnosti na organizačně technické zabezpečení voleb, není-li k jejich řešení příslušný jiný orgán,
 - d) vyhláší a uveřejňuje celkové výsledky voleb ve Věstníku ministerstva zdravotnictví,
 - e) zvoleným členům Správní rady zašle do 30 pracovních dnů osvědčení o zvolení do funkce,
 - f) způsobem umožňujícím dálkový přístup uveřejní a zašle příslušným zaměstnaneckým pojišťovnám celkové výsledky voleb.
- 2) Český statistický úřad
 - a) zabezpečuje technický systém zpracování výsledků voleb,
 - b) je zřizovatelem a správcem elektronické hlasovací platformy,
 - c) vyhotovuje registry a číselníky kandidátů a registr unikátních identifikátorů,
 - g) je výlučným adresátem návratových obálek pro korespondenční hlasování,
 - h) řeší stížnosti na funkci elektronické hlasovací platformy, technických zařízení a příslušného programového vybavení, použitých při zpracování výsledků voleb do Správní rady zaměstnanecké pojišťovny,
 - i) po skončení voleb vypracuje zápis o průběhu a výsledku voleb, který obsahuje počet odevzdaných platných a neplatných hlasů, volební účast v procentech vypočtenou poměrem oprávněných voličů a odevzdaných hlasů, pořadí kandidátů podle počtu jim odevzdaných hlasů, případně protokol o losování, pořadí náhradníků podle počtu jim odevzdaných hlasů, případně protokol o losování a datum vyhotovení zápisu, který neprodleně předá ministerstvu zdravotnictví,
 - j) uchová doručené hlasovací lístky, jedno vyhotovení zápisu o průběhu a výsledku voleb a veškeré další písemnosti s volbami související nejméně po dobu funkčního období členů Správní rady, kterých se volby týkaly.

§ 10e

- 1) Zaměstnanecká pojišťovna
 - a) projednává a registruje přihlášky kandidátů,
 - b) zajišťuje tisk a distribuci hlasovacích lístků,

- c) přiděluje voličům unikátní identifikátory,
 - d) na základě přihlášek kandidátů sestavuje hlasovací lístek.
- 2) Zaměstnanecká pojišťovna zašle nejpozději 10 dní přede dnem začátku voleb unikátní identifikátor a instrukce k hlasování datovou zprávou všem voličům, kteří mají ke dni rozeslání zřízenou datovou schránku. Voličům, kteří nemají ke dni rozeslání zřízenou datovou schránku, zašle zaměstnanecká pojišťovna unikátní identifikátor doporučeným dopisem spolu s návratovou obálkou, hlasovacím lístkem, identifikačním lístkem a instrukcemi k hlasování.
 - 3) Volič, který má zřízenou datovou schránku, může požádat zaměstnaneckou pojišťovnu o zaslání unikátního identifikátoru doporučeným dopisem. Žádost musí být doručena zaměstnanecké pojišťovně ode dne vyhlášení voleb do 14. dne před začátkem voleb. V takovém případě se dále postupuje, jako by tento volič neměl ke dni rozeslání zřízenou datovou schránku.
 - 4) Nejpozději 14 dní před začátkem voleb zaměstnanecká pojišťovna zašle seznam unikátních identifikátorů Českému statistickému úřadu.
 - 5) Před zařazením kandidáta na hlasovací lístek zaměstnanecká pojišťovna ověří, zda
 - a) přihláška kandidáta byla doručena ve lhůtě stanovené v § 10f odst. 7 a obsahuje náležitosti stanovené v § 10f,
 - b) navrhovaný kandidát splňuje požadavky uvedené v § 10b odstavci 1.
 - 6) Zaměstnanecká pojišťovna sestaví z došlých přihlášek splňujících náležitosti podle odstavce 5 hlasovací lístky pro volby členů Správní rady. Kandidáti se na hlasovacích lístcích uvedou v pořadí určeném losem.
 - 7) Hlasovací lístky uveřejní zaměstnanecká pojišťovna nejpozději 30 pracovních dnů přede dnem konání voleb způsobem umožňujícím dálkový přístup a zašle je Českému statistickému úřadu. Ve stejném termínu uveřejní zaměstnanecká pojišťovna rovněž profesní životopisy kandidátů, které jí byly kandidáty dodány.
 - 8) Náklady spojené s konáním voleb jsou hrazeny z provozního fondu zaměstnanecké pojišťovny, přičemž každá zaměstnanecká pojišťovna, do jejíž Správní rady se volí, nese část nákladů odpovídající podílu počtu jejích pojištěnců na celkovém počtu pojištěnců zaměstnaneckých pojišťoven, do jejichž Správních rad se volí.
 - 9) Zaměstnanecká pojišťovna je povinna zachovávat neutralitu vůči jednotlivým kandidátům. Zdrží se jakékoli propagace kandidáta nebo volební agitace v jeho prospěch či neprospěch, zejména veřejných oznámení určených na jeho podporu nebo sloužících v jeho prospěch či neprospěch, včetně jakýchkoli doprovodných akcí.

§ 10f

Podávání přihlášek k registraci

- 1) Kandidovat do Správní rady zaměstnanecké pojišťovny může osoba bezúhonná, plně svéprávná, která ke dni voleb dosáhla věku nejméně 25 let.
- 2) Přihlášku kandidáta pro volby do Správní rady zaměstnanecké pojišťovny může podat osoba oprávněná volit do Správní rady zaměstnanecké pojišťovny, podpoří-li ji petice, podepsaná v listinné nebo elektronické podobě

- a) nejméně 50 osobami oprávněnými volit do Správní rady příslušné zaměstnanecké pojišťovny, jde-li o zaměstnaneckou pojišťovnu, která má ke dni vyhlášení voleb méně než 500 000 pojištěnců,
 - b) nejméně 100 osobami oprávněnými volit do Správní rady příslušné zaměstnanecké pojišťovny, jde-li o zaměstnaneckou pojišťovnu, která má ke dni vyhlášení voleb 500 000 až 1 000 000 pojištěnců,
 - c) nejméně 200 osobami oprávněnými volit do Správní rady příslušné zaměstnanecké pojišťovny, jde-li o zaměstnaneckou pojišťovnu, která má ke dni vyhlášení voleb více než 1 000 000 pojištěnců.
- 3) Příhlašku kandidáta pro volby do Správní rady zaměstnanecké pojišťovny může dále podat
- a) zaměstnavatel, jehož zaměstnanci tvořili ke dni vyhlášení voleb alespoň 10% pojistného kmene příslušné zaměstnanecké pojišťovny,
 - b) skupina zaměstnavatelů, jejichž zaměstnanci v součtu tvořili ke dni vyhlášení voleb alespoň 20% pojistného kmene příslušné zaměstnanecké pojišťovny; pokud zaměstnavatel podává samostatně přihlašku kandidáta podle písm. a), nemůže již být součástí skupiny zaměstnavatelů podle písm. b); každý zaměstnavatel může být členem pouze jedné skupiny zaměstnavatelů podle písm. b),
 - c) nejméně dvacet poslanců; poslanec může být členem pouze jedné skupiny navrhuujících poslanců, nebo
 - d) nejméně deset senátorů; senátor může být členem pouze jedné skupiny navrhuujících senátorů.
- 4) Příhlaška kandidáta obsahuje
- a) název zaměstnanecké pojišťovny, do jejíž Správní rady kandidát kandiduje,
 - b) označení navrhovatele,
 - c) jméno a příjmení kandidáta, jeho povolání, datum narození a adresu trvalého pobytu,
 - d) v případě, že přihlašku nepodává sám kandidát, prohlášení o tom, že se svou kandidaturou souhlasí a že mu nejsou známy překážky volitelnosti a
 - e) výpis z rejstříku trestů kandidáta.
- 5) Příhlaška může rovněž obsahovat profesní životopis kandidáta v rozsahu nejvýše dvou normostran. Pokud jej přihlaška obsahuje, pojišťovna jej uveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup nejpozději 30 pracovních dnů přede dnem konání voleb.
- 6) Navrhovatel či skupina navrhovatelů podle odstavce 3 může podat pouze jednu přihlašku kandidáta. Navrhovatel podle odstavce 2 může podat i více přihlašek kandidáta, každou však musí podpořit samostatná petice.
- 7) Příhlaška kandidáta musí být doručena nejpozději 66 dnů před začátkem voleb zaměstnanecké pojišťovně, do jejíž správní rady kandidát kandiduje.
- 8) Obsahuje-li přihlaška vady, které lze odstranit, vyzve neprodleně pojišťovna navrhovatele k jejich odstranění ve lhůtě 7 dnů. Nejsou-li vady v této lhůtě odstraněny, nebo má-li přihlaška neodstranitelné vady, zaměstnanecká pojišťovna ji odmítne.
- 9) Zaměstnanecká pojišťovna neprodleně vyhotoví rozhodnutí o registraci či odmítnutí přihlašky a zašle jej navrhovateli a kandidátovi; současně rozhodnutí zveřejní na svých internetových stránkách a vyznačí na něm den zveřejnění. Za doručené se rozhodnutí považuje třetím dnem ode dne zveřejnění.

- 10) Zaměstnanecká pojišťovna zašle informace o registrovaných kandidátech Českému statistickému úřadu nejpozději 14 dnů po uplynutí lhůty k podávání přihlášek kandidátů.
- 11) Podpis pod petici o podpoře kandidatury podle odstavce 1 lze učinit v listinné podobě nebo elektronicky prostřednictvím portálu veřejné správy datovou zprávou, nebo elektronicky prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy. Na prohlášení o podpoře kandidatury musí být uvedeno jméno, příjmení a rok narození podporovaného kandidáta a dále jméno, příjmení, datum narození a obec trvalého pobytu osoby podporující kandidaturu kandidáta.
- 12) Proti provedení či odmítnutí registrace kandidáta se může kandidát nebo ten, kdo přihlášku podal, domáhat ochrany u soudu, a to do 10 dnů ode dne rozhodnutí. Příslušným k rozhodnutí je krajský soud, v jehož obvodu má zaměstnanecká pojišťovna sídlo, soud rozhodne do 10 dnů.

§ 10g

Hlasování a vyhodnocení

- 1) Každý volič hlasuje osobně. Zastoupení není přípustné.
- 2) Voliči hlasují elektronicky prostřednictvím elektronické hlasovací platformy nebo korespondenčně. Voliči, kteří mají ke dni rozeslání instrukcí, hlasovacího lístku a návratové obálky zřízenou datovou schránku, hlasují pouze prostřednictvím elektronické hlasovací platformy.
- 3) Volič v elektronické hlasovací platformě nebo na hlasovacím lístku označí nejvýše 6 kandidátů. Pokud označí kandidátů více, hlasy jsou neplatné.
- 4) V případě korespondenční volby vloží volič hlasovací lístek a vyplněný identifikační lístek do návratové obálky. Návratovou obálku se zalepeným spojem volič na své vlastní náklady doručí Českému statistickému úřadu.
- 5) Česká statistický úřad o doručených návratových obálkách vede evidenci a zajistí, aby s nimi nebylo nakládáno způsobem, který by mohl ovlivnit výsledky voleb.
- 6) Elektronicky lze hlasovat opakovaně po celou dobu voleb. V případě, že volič elektronicky hlasuje vícekrát, započítá se pouze elektronicky odevzdaný hlas, který byl k okamžiku ukončení voleb odeslán jako poslední.
- 7) Zvoleni jsou ti kandidáti, kteří se umístili na prvních dvanácti místech dle získaného počtu hlasů. V případě rovnosti hlasů rozhodne o pořadí los. Kandidáti, kteří se umístí na dalších pěti místech, se stávají náhradníky.
- 8) K hlasům, které nejsou doručeny návratovou obálkou Českému statistickému úřadu nebo prostřednictvím elektronické hlasovací platformy, se nepřihlíží.
- 9) Elektronická hlasovací platforma je přístupná prostřednictvím internetu a umožňuje voliči po autorizaci v době konání voleb hlasovat.
- 10) Autorizace voliče do elektronické hlasovací platformy probíhá prostřednictvím prostředku pro elektronickou identifikaci nejméně v úrovni značná nebo kombinací unikátního identifikátoru a čísla karty pojištěnce.
- 11) Ministerstvo zdravotnictví stanoví vyhláškou další podrobnosti provádění, organizačního a technického zajištění voleb.

§10h

Doplňovací volby

- 1) Zanikne-li v průběhu volebního období mandát člena Správní rady, nastupuje na jeho místo náhradník dle pořadí. Není-li náhradník na funkci člena Správní rady a jsou-li více než 3 z 12 volených míst ve Správní radě neobsazeny, ředitel zaměstnanecké pojišťovny o tom bez zbytečného odkladu informuje ministra zdravotnictví.
- 2) Ministr zdravotnictví vyhlásí doplňovací volby nejpozději do 60 dnů poté, kdy ho informoval ředitel zaměstnanecké pojišťovny o skutečnosti podle odstavce 1. V případě doplňovacích voleb nebo prvních voleb do orgánů nové zaměstnanecké pojišťovny se ustanovení o volbách použije obdobně.
- 3) Doplňovací volby se nekonají v posledním roce před uplynutím volebního období Správní rady.
- 4) V doplňovacích volbách je člen Správní rady volen pouze na zbytek volebního období, které příslušelo původně zvolenému členu Správní rady, jehož mandát zanikl.

§10i

Opakované volby

- 1) Opakované volby se konají
 - a) jestliže se voleb nezúčastnily alespoň 4 % oprávněných voličů,
 - b) vyhoví-li soud návrhu na vyslovení neplatnosti voleb.
- 2) Ministr zdravotnictví vyhlásí opakované volby nejpozději do 60 dnů poté, kdy nastala skutečnost podle odstavce 1.
- 3) Jestliže se ani opakovaných voleb jestliže se voleb nezúčastnily alespoň 4 % oprávněných voličů, zavádí se nucená správa na dobu do konce volebního období.

§ 10j

Soudní přezkum voleb

- 1) Neplatnosti voleb nebo volby kandidáta se lze domáhat u soudu.
- 2) Návrh může podat člen Správní rady, člen Dozorčí rady, likvidátor, nucený správce, kandidát, volič nebo osoba či skupina osob, která podala přihlášku kandidáta.
- 3) Návrh může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena zákon způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek voleb.
- 4) Návrh je třeba podat nejpozději do 30 dnů po vyhlášení výsledků voleb.
- 5) O návrhu rozhoduje krajský soud, v jehož obvodu má sídlo zaměstnanecká pojišťovna, jejíž orgánu se návrh týká.
- 6) Řízení o vyslovení neplatnosti voleb nebo volby kandidáta se přiměřeně řídí ustanoveními o řízení ve věcech neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku.“.

4. V § 22d, odst. 1, písm. a) bod 2 zní:

„2. § 10b odst. 4,“.

5. V § 22d, odst. 1 se na konci písmene b) zrušuje slovo „nebo“, na konci písmene c) se tečka nahrazuje čárkou, na konec písmene c) se doplňuje slovo „nebo“ a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) hrubým způsobem maří přípravy nebo průběh voleb do Správní rady.“.

6. V § 22d, odst. 1 písm. c) se text „§ 10 odst. 14“ nahrazuje textem „§ 10b odst. 4“.
7. V § 22d, odst. 1 písm. c) se slova „vládě navrhl jeho jmenování“ nahrazují slovy „jej jmenoval“.
8. V § 22d, odst. 2 písm. b) se za text „odstavce 1 písm. b)“ vkládá text „nebo d)“.
9. V § 22e, odst. 1 se na konci písmene d) zrušuje slovo „nebo“, na konci písmene e) se tečka nahrazuje čárkou, na konec písmene e) se doplňuje slovo „nebo“ a doplňuje se písmeno f), které zní:
- „f) poruší povinnosti uložené jí tímto zákonem při provádění voleb do Správní rady způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb.“.
10. V § 22e, odst. 2 písm. d) se za text „odstavce 1 písm. a)“ vkládá text „nebo f)“.

Čl. II.

Přechodné ustanovení

První volby do orgánů zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven se uskuteční současně s prvními volbami do zastupitelstev krajů, které se konají po dni účinnosti tohoto zákona. Měly-li by se však tyto volby konat méně jak pět měsíců po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, konají se první volby do orgánů zdravotních pojišťoven současně s následujícími volbami do zastupitelstev krajů.

Do zvolení členů orgánů podle tohoto zákona se obsazování orgánů zaměstnaneckých pojišťoven a práva a povinnosti jejich členů řídí dosavadními právními předpisy.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2019.

Důvodová zpráva

Zákon kterým se mění zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů

I. Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

V současné době je způsob obsazování orgánů zdravotních pojišťoven zřízených na základě zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 280/1992 Sb.“), upraven primárně v tomto právním předpisu a na něj navazující vyhlášce č. 579/2006 Sb., kterou se stanoví způsob volby a volební řád pro volby do správních rad a dozorčích rad resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťoven, v platném znění (dále jen „vyhláška č. 579/2006 Sb.“).

Podle ustanovení § 10 odst. 3 zákona č. 280/1992 Sb. platí, že: „*Správní radu zaměstnanecké pojišťovny tvoří 5 členů jmenovaných vládou a 10 členů volených z řad pojištěnců této zaměstnanecké pojišťovny zaměstnavateli a pojištěnci zaměstnanecké pojišťovny, a to tím způsobem, že 5 členů je voleno z kandidátů předložených reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a 5 členů je voleno z kandidátů předložených reprezentativními odborovými organizacemi. Členy Správní rady jmenované vládou jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra zdravotnictví. Způsob volby a volební řád stanoví Ministerstvo zdravotnictví vyhláškou.*“

Podle ustanovení § 10 odst. 5 zákona č. 280/1992 Sb. platí, že: „*Dozorčí radu zaměstnanecké pojišťovny tvoří*

a) 3 členové, které na návrh ministra financí, ministra práce a sociálních věcí a ministra zdravotnictví jmenuje a odvolává vláda,

b) 6 členů volených z řad pojištěnců této zaměstnanecké pojišťovny zaměstnavateli a pojištěnci zaměstnanecké pojišťovny, a to tím způsobem, že 3 členové jsou voleni z kandidátů předložených reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a 3 členové jsou voleni z kandidátů předložených reprezentativními odborovými organizacemi. Způsob volby a volební řád stanoví Ministerstvo zdravotnictví vyhláškou.“

Podtržená část výše uvedených ustanovení byla s účinností od 1. října 2019 zrušena nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/15.

Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Cílem právní úpravy je reagovat na výše uvedený náleze Ústavního soudu a zajistit řádné obsazování orgánů zaměstnaneckých pojišťoven tak, aby nedošlo k jejich paralýze.

Vzhledem k tomu, že zdravotní pojišťovny mají primárně zastupovat zájmy svých pojištěnců, nikoliv těch, kdo jsou plátcí zdravotního pojištění, tak je zapotřebí, aby Správní rada primárně přihlížela hlavně k jejich zájmům. Z toho důvodu předložený návrh zákona předpokládá

obsazení Správní rady 12 zástupci pojištěnců zvolených všemi pojištěnci staršími 16 let ve volbách. Dále budou členy Správní rady také 3 zástupci státu, aby byla zachována kontrola hospodaření zdravotní pojišťovny. Přímou volbou se posílí vztah mezi pojištěnci a jejich zástupci ve Správní radě, což povede k důkladnějšímu sledování nejen hospodářských výsledků ale i kvality doručené zdravotní péče v rámci systému českého zdravotnictví.

Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Bez přijetí konkretizující právní úpravy bude text zákona č. 280/1992 Sb. týkající se obsazování orgánů zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven v zásadě neaplikovatelný s účinností od 1. 10. 2019. Lze očekávat paralyzování klíčových orgánů zdravotních pojišťoven, přičemž zejména u správní rady bude mít taková situace s vysokou pravděpodobností vliv na celkové fungování zdravotní pojišťovny. Správní radě náleží nejdůležitější úkoly související se schvalováním účetních závěrek, výročních zpráv, zdravotně pojistných plánů, tvorbě smluvní politiky, volbou ředitele zdravotní pojišťovny atd.

V současné právní úpravě není přihlíženo k právu pojištěnce účastnit se na řízení zdravotní pojišťovny prostřednictvím svých zástupců, naše novela toto řeší a to za použití možnosti elektronických voleb což snižuje případné finanční náklady na organizace těchto voleb jiným způsobem, například prezenčně.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaná novela je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Novela je reakcí na stávající protiústavní úpravu zrušenou výše citovaným nálezem Ústavního soudu. Navržené řešení vychází z požadavků vymezených Ústavním soudem a je koncipováno tak, aby umožnilo v nejširším možném rozsahu práva pojištěnců podílet se na řízení zdravotní pojišťovny.

Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Navržená právní úprava se nijak přímo nedotýká práva Evropské unie a není s tímto právem v rozporu. Návrh nikterak nevylučuje, aby kandidátem na funkci člena orgánu byl i jiný než český občan v případě, kdy splní veškeré podmínky, které zákon pro kandidaturu předepisuje.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navržená právní úprava se nedotýká mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, tudíž zde není ani založen rozpor.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady

Finanční dopady lze očekávat na straně zdravotních pojišťoven, neboť zpravidla jednou za 4 roky budou povinny uskutečnit volby do správní a dozorčí rady. Tyto náklady plynou toliko z větší podrobnosti právní úpravy oproti současnému stavu. Lze předpokládat především

personální náklady související s nutností zpracovat pravděpodobně větší množství přihlášek ke kandidatuře a ověření všech náležitostí kandidátů i volících osob. Řádově se bude jednat o statisíce Kč, které budou vynaloženy z prostředků provozního fondu příslušné zdravotní pojišťovny. Vzhledem k objemu prostředků provozního fondu se v souvislosti se změnou volby nepředpokládá potřeba jejich navýšení. Jediný dopad do státního rozpočtu tak budou mít požadavky Českého statistického úřadu, který bude muset zajistit infrastrukturu pro elektronické volby. Zde předpokládáme vyšší náklady v řádu milionu korun při počátečním vytvoření systému na volby, ale poté již budou náklady poměrně nízké v řádu statisíců korun.

Navržená úprava nemá žádný dopad na rozpočty územních samosprávných celků ani na další veřejné rozpočty.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů,

Navrhovaná právní úprava se dotýká ochrany osobních údajů. Pojištěnec je povinen za účelem kandidatury doložit podporu alespoň 50 nebo více dalších pojištěnců příslušné zdravotní pojišťovny. K ověření této skutečnosti je nezbytné, aby zdravotní pojišťovna disponovala čísly pojištěnců podporujících osob. Součástí podpisové archy je proto mimo jména a podpisu rovněž číslo pojištěnce. Jedná se tedy o zpracování osobních údajů, které je však zcela nezbytné k realizaci volebního práva (ať už pasivního nebo aktivního), respektive k realizaci práva podpořit kandidáta svým podpisem. Nakládání s osobními údaji je zcela minimální.

Je třeba upozornit, že zákon nestanovuje další pravidla nakládání s osobními údaji, osoby zpracovávající osobní údaje se tak budou muset řídit obecnými předpisy v této oblasti. Navržený zákon jim poskytuje zákonný titul pro zpracování, veškeré požadavky na přiměřenost, zabezpečení atd. vyplývají z obecných předpisů.

Zhodnocení korupčních rizik,

Navržená právní úprava nese potenciální korupční rizika, která však předkladatel považuje za marginální. Pojištěnec usilující o zvolení pochopitelně může získávat podporu dalších pojištěnců příslibem vzájemných výhod, nicméně vzhledem k počtu a geografickému rozložení pojištěnců jednotlivých zdravotních pojišťoven není pravděpodobné že by tento způsob chování mohl ovlivnit výsledek voleb.

V případě, že by ke korupci ve volebním procesu došlo, jsou nově zaváděny volební přestupky a není vyloučen ani trestní postih. Dále může mít takové jednání za následek zneplatnění voleb.

Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu,

Návrh se nedotýká bezpečnosti ani obrany státu.

Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení.

Přijetí zákona v prvním čtení dle §90 odst. 2 zák. vyžaduje situace vzniklá v důsledku nálezu Pl. ÚS 21/15, který pro rozpor s ústavním pořádkem zrušil dosavadně platnou úpravu voleb do orgánů zaměstnaneckých pojišťoven obsaženou ve vyhlášce č. 579/2006 Sb. a v části ustanovení §10 zák. 280/1992 Sb. Ústavní soud stanovil odklad vykonatelnosti nálezu za účelem přijetí nové úpravy, k čemuž v bodě 113 nálezu výslovně uvádí, že bez možnosti volby členů správních a dozorčích rad by mohla být narušena činnost zaměstnaneckých pojišťoven.

Výše zmíněné právní předpisy Ústavní soud zrušil uplynutím dne 30. září 2019. Aby bylo spolehlivě možno v této době přijmout novou právní úpravu a tedy i naplnit smysl a účel nálezu ÚS a odkladu jeho vykonatelnosti, je nezbytné umožnit vyslovení souhlasu s návrhem zákona již v prvním čtení.

II. Zvláštní část

K bodu 1 (doplnění § 1):

Doplňovaný text je pouze deklaratorní, avšak velmi důležitý, protože explicitně definuje zaměstnaneckou pojišťovnu jako veřejnou samosprávnou instituci.

K bodu 2 (úprava § 10):

Vypouštějí se původní ustanovení o obsazování Správní rady, včetně odstavců 3 a 5, které obsahují části rozporné s ústavním pořádkem dle nálezu Pl. ÚS 21/15. Ustanovení jsou dále nahrazována novou úpravou.

K bodu 3 (§ 10a):

Zde je nově definováno složení orgánů. Dozorčí rada je orgán nově plně jmenovaný členy vlády. Oproti původní úpravě, kde měla vláda v Dozorčí radě pouze 3 své zástupce z 9 je nyní dozorčí rada orgán tvořen výlučně vládními zástupci. Správní rada je nově složena ze tří zástupců ministerstev a 12 volených členů.

K bodu 3 (§ 10b):

Zde jsou stanoveny základní podmínky členství v orgánu. Jednak tedy podmínky zcela základní, jako je svéprávnost, věk a bezúhonnost, jednak je zde stanoven zákaz střetu zájmů, a to jak v rámci pojišťovny samé (neslučitelnost členství ve Správní a Dozorčí radě...), jednak střet zájmů “vnější,” například funkce ve společnosti, která je dodavatelem zdravotnického materiálu. Nejedná se o novou úpravu, je z velké části převzatá z původního § 10.

Oproti původní úpravě je doplněn odstavec 5, který subsidiárně stanoví, že právní poměry člena orgánu se řídí ustanoveními o členu orgánu akciové společnosti, samozřejmě se specifiky stanovenými tímto zákonem.

Konečně je zde upraven zánik funkce člena orgánu. Zde se také projevují jistá specifika mezi volenými a jmenovanými členy orgánu, jednak u člena jmenovaného ministrem není podmínkou, aby byl pojištěncem příslušné pojišťovny (zastupuje v orgánu zájmy vlády, nikoliv své vlastní či pojištěnců), jednak je zde stanovena možnost jeho odvolání ministrem.

K bodu 3 (§ 10c):

Zde je stanovena základní úprava voleb: rovnost, přímost, tajnost. Dále termín, který je navázán na volby do zastupitelstev krajů, nejde-li o doplňovací či opakované volby.

Volby vyhláší ministr zdravotnictví a (nejde-li o doplňovací/opakované volby), konají se pro všechny pojišťovny ve stejných dnech. Ustanovení dále upravuje lhůty, postup při založení nové zaměstnanecké pojišťovny, náležitosti rozhodnutí o vyhlášení voleb a nezbytnou úpravu pro komunikaci mezi jednotlivými subjekty.

Dále je upraveno pasivní a aktivní volební právo a jeho překážky. Aktivní volební právo mají pojištěnci, kteří dosáhli k poslednímu dni voleb alespoň 16 let. To je odůvodněno dostatečnými rozumovými a rozhodovacími schopnostmi šestnáctiletých ve vztahu k volbám do zaměstnaneckých pojišťoven. Se zdravotnictvím navíc přijdou do styku často dříve a ve větším rozsahu (zaměstnanecké pojišťovny poskytují například různě vysoký příspěvek na antikoncepci), než s dalšími právy a povinnostmi, o kterých rozhodují orgány volené v jiných volbách. Od nižšího věku aktivního volebního práva ve volbách, které jsou svoji elektronickou

formou pro mladší voliče atraktivní, lze očekávat jejich vyšší angažovanost, zájem o funkci volených orgánů a vyšší míru zapojení do dalších voleb po dosažení zletilosti.

K bodu 3 (§ 10d):

Zde jsou podrobně určeny úkoly jednotlivých orgánů a institucí v průběhu voleb. Úkoly jsou rozloženy mezi ministerstvo zdravotnictví, Český statistický úřad a samotnou pojišťovnu (úkoly pojišťovny jsou vzhledem k jejich rozsahu upraveny v samostatném paragrafu).

K bodu 3 (§ 10e):

Zde je upravena role pojišťoven při provádění voleb. Role ministerstva je především kontrolní a koordinační, Český statistický úřad plní především technické úkony spojené se sčítáním hlasů. Pojišťovna projednává a registruje přihlášky kandidátů, zajišťuje tisk a distribuci hlasovacích lístků, přiděluje voličům unikátní identifikátory, na základě přihlášek kandidátů sestavuje hlasovací lístek.

Volby jsou elektronické a korespondenční. Nebudou existovat volební místnosti v klasickém slova smyslu, každý volič dostane přidělený unikátní kód, který mu umožní hlasovat buď elektronicky nebo korespondenčně. Prvotním kritériem bude skutečnost, zda má pojištěnec zřízení datovou schránku. Takovému voliči bude hlasovací kód doručen elektronicky, ale i tento volič bude moci požádat o korespondenční volbu.

Elektronické hlasování je dostupné prostřednictvím internetu a uživatel se autorizuje kombinací přiděleného identifikátoru od pojišťovny a čísla kartičky pojištěnce, nebo pomocí prostředku pro elektronickou identifikaci podle zákona o elektronické identifikaci (například datovou schránkou). Volič, který nemá datovou schránku, nebo který explicitně požádá o možnost korespondenční volby, dostane hlasovací lístek papírově společně s předtištěnou návratovou obálkou.

Dále je zde úprava sestavení a uveřejňování hlasovacích lístků.

Velmi důležité je ustanovení odstavce 9, které zapovídá pojišťovnám vedení jakékoliv kampaně ve prospěch či neprospěch kandidáta. tím není dotčeno právo pojišťovny vést kampaň za vyšší účast ve volbách (taková kampaň je dokonce žádoucí) a motivovat pojištěnce k hlasování. Jedinou podmínku je potom přísná neutralita.

K bodu 3 (§ 10f):

§ 10f upravuje podávání přihlášek k registraci kandidáta k volbám. Základní metodou přihlášení kandidáta je přihláška podpořená peticí podepsané určitým počtem pojištěnců. Počet je navázaný na velikost pojišťovny, přesněji na počet pojištěnců této pojišťovny. Vedle toho jsou zde i další způsoby přihlášení kandidáta prostřednictvím tzv. kvalifikovaných navrhovatelů.

Zatímco navrhovatel může navrhnout libovolný počet kandidátů (každý však musí být podpořen samostatnou peticí), kvalifikovaný navrhovatel může navrhnout kandidáta pouze jednoho.

Dále jsou zde stanoveny náležitosti přihlášky, vedle standardních náležitostí se počítá i s volitelným předložením profesního životopisu kandidáta (v zájmu přehlednosti a usnadnění administrace omezen na rozsah maximálně dvou normostran).

Konečně je zde stanovena i soudní ochrana proti rozhodnutí o registraci či neregistraci kandidáta.

K bodu 3 (§ 10g):

§ 10g popisuje samotný volební proces.

V případě elektronické volby se volič přihlásí do elektronické hlasovací platformy, a to buď nástrojem pro elektronickou identifikaci (podle rámce eIDAS), nebo kombinací unikátního elektronického identifikátoru a čísla pojištění.

V případě korespondenční volby se pak hlasuje vložení unikátního identifikátoru a vyplněného hlasovacího lístku do dodané návratové obálky. Unikátní identifikátor zajistí, že hlasovat bude pouze oprávněný volič a pouze jednou, ale jeho identita nebude při sčítání hlasů zjištělná (bude zajištěna tajnost volby).

Hlas bude možné kdykoliv změnit, až do konce voleb. To je nástroj ochrany proti nátlaku (je-li volič vystaven nátlaku nebo někdo hlasuje za něj, může svůj hlas později změnit).

I když je úprava v zákoně poměrně vyčerpávající, je zde zmocnění pro ministerstvo, aby vyhláškou upravilo další podrobnosti, například podobu hlasovacích lístků, technické požadavky na platformu atd.

K bodu 3 (§ 10h):

Zde jsou upraveny doplňovací volby, které se konají, pokud se uvolní více jak 3 místa a nejsou k dispozici náhradníci.

K bodu 3 (§ 10i):

Zde jsou upraveny opakované volby, které se konají, pokud byla volební účast extrémně nízká nebo soud rozhodne o neplatnosti voleb.

K bodu 3 (§ 10j):

Navrhovatelé považují za vhodné, aby zákon upravoval i soudní přezkum voleb, byť v naprosto základních obrysech. Pokud by v zákoně speciální ustanovení nebylo, přezkum by byl možný taktéž, podle obecných pravidel (např. určovací žalobou), to však nepovažují navrhovatelé za vhodné. Navržené znění § 10j jednak staví na jisto, že soudní přezkum je možný, jednak vymezuje okruh kvalifikovaných navrhovatelů, dále vymezuje žalobní důvody (hrubé ovlivnění výsledku voleb), dále lhůty (30 dní), příslušnost soudu, a konečně odkaz na procesní úpravu, tedy řízení ve věcech neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku. O věci tedy bude rozvat civilní soud, a bude postupovat obdobně jako v situaci, kdy je namítána neplatnost volby člena představenstva obchodní společnosti valnou hromadou. Jedná se o obdobnou úpravu, která je zvažována v obchodním zákoníku (sněmovní tisk 207, 8. volební období).

Tomu jsou rovněž přizpůsobeny veškeré doby a lhůty v zákoně, které potenciálním soudním přezkumem počítají.

K bodům 4 - 10:

V návaznosti na prováděné změny je třeba také provést několik změn v úpravě přestupků. Kromě změn technických (spočívajících v odkazech na rušená ustanovení nebo v úpravě jmenování členů orgánu vládou) je třeba zavést tzv. volební přestupky, tedy přestupky

spočívající v hrubém maření přípravy či průběhu voleb a přestupek spočívající v porušení povinnosti zaměstnanecké pojišťovny zachovávat neutralitu podle §10e odst. 9.

V Praze dne 3. května 2019

Petr Třešňák, v.r.

Olga Richterová, v.r.

Petr Pávek, v.r.

Jakub Michálek, v.r.

Ivan Bartoš, v.r.

Mikuláš Ferjenčík, v.r.

Mikuláš Peksa, v.r.

Jan Lipavský, v.r.

František Kopřiva, v.r.

Ondřej Profant, v.r.

Tomáš Martínek, v.r.

Lenka Kozlová, v.r.

Lukáš Černohorský, v.r.

Ondřej Polanský, v.r.

Lukáš Kolářík, v.r.

Dana Balcarová, v.r.

Radek Holomčík, v.r.

Jan Pošvář, v.r.

Martin Jiránek, v.r.

Vojtěch Pikal, v.r.